

Aqqalu C. Jerimiassen

EM 2025/11-1

Atassut

30. September 2025

Forslag om godkendelse af Landskassens regnskab for 2024.

Naalakkersuisoq for Finanser og Skatter

Underskud kan kun opstå, hvis der ikke har været tale om økonomisk omtanke og ansvarlighed i det pågældende regnskabsår eller i de forudgående år.

Desværre ser vi her et eksempel på, at manglende forberedelse til uforudsete økonomiske underskud har haft en negativ virkning, som vi nu alle sammen må bære konsekvenserne af i de kommende år.

For 2024 er det blevet nævnt, at de selvstyrejede selskaber har haft et uforudset underskud, hvilket i betydelig grad afveg fra de forventede indtægter.

Vi i Atassut har i mange år påpeget, at sundhedsvæsenet er hårdt presset, og nu ser vi igen store tegn på uforudsete ekstraudgifter.

Det er dog positivt, at vores nuværende regering har lagt vægt på menneskers sundhed frem for blot national prestige, og at man gennem øget samarbejde med rigsfællesskabet kan opnå store besparelser – uden at det nødvendigvis medfører forringelser i service og ydelser, men tværtimod muligvis forbedringer. Nogle vil måske kalde det afhængighed, men for en syg person er det ligegyldigt, om det hedder afhængighed eller samarbejde, hvis det betyder forskellen på liv eller død.

Vi skal udnytte de samarbejdsmuligheder og de økonomiske gevinster, vi kan få gennem rigsfællesskabet. Staten har allerede tydeligt tilkendegivet, at den kan bidrage med større investeringer – det er blot op til os at udnytte det, uden at frygte for meget for at miste selvstændighed.

Men de seneste tre år har landskassens regnskaber vist, at man har handlet uden at sikre en reserve i egenkapitalen. Tallene har været alarmerende røde, og det beklager vi i Atassut. Vi håber derfor, at vores regering fremover vil udvise større ansvarlighed, særligt vores Finans- og Skatteminister i tæt samspil med Revisionsudvalget. Vi håber også, at Finans- og Skatteudvalget i sin rolle som bevillingsgiver vil værne om størst mulig stabilitet.

Vi siger ikke, at prisudligningen i Nukissiorfiit er dårlig, men når man ser på regnskabsfremskrivningerne, står det klart, at situationen er meget udfordrende. Efter prisudligningen er indført, skal man nemlig se på, hvor mange besparelser de offentligt ejede virksomheder kan opnå, da kommunerne og de offentlige institutioner stadig finansieres gennem tilskud. Det ville derfor være ønskeligt, hvis Naalakkersuisut kunne forklare dette klart – gerne på skrift.

I en verden, hvor alting bliver dyrere, og hvor vi fortsat er afhængige af importeret olie i områder uden vandkraft, betaler vi alle den samme pris pr. kWh, uanset om vi er i Qaanaaq eller Nanortalik. Selvom de

grundlæggende produktionsomkostninger måske ikke er de samme, siger vi ikke, at vi skal fjerne ensprissystemet fra i morgen.

Fiskeriet er fortsat Grønlands største erhverv, og vi kan regne med, at det vil fortsætte sådan, medmindre vi finder et helt nyt og stort erhverv. Men netop dette viser, hvor sårbar vores økonomi er, når vi er afhængige af kun ét erhverv, og ud over bloktilskuddet fra Staten har vi få ben at stå på. Dette er ikke en holdbar økonomi på lang sigt. Vi må tænke nyt, blandt andet på energi og andre ressourcer, vi kan eksportere.

Hvis vi ikke vil blive stående i denne situation, er det nu, vi skal handle.

KNi A/S, Royal Greenland A/S og andre har tidligere givet store overskud, som vi kunne stole på. Men vores tiltro til dem er blevet mindre, især når man ser, at der stadig er fangstbegrænsninger i nord på hellefisk, hvilket betyder, at de forventede indtægter fra skattebetalingerne kan blive endnu mindre, når regnskaberne for i år og næste år gøres op.

Dette understreger blot endnu engang, at vi har brug for økonomiske reserver i en usikker verden. Aldrig siden Den Kolde Krig har verdenssituationen været så ustabil, og hvis man ser på historien, er der ingen tvivl om, at de ekstremistiske højrefløj kræfter vokser i de vestlige lande. Det gør ikke verden mere tryk. Når disse bevægelser vokser i Europa, kan EU's eksistens blive truet. I USA ser det ikke ud til, at MAGA-bevægelsen er på retur. Vi står altså overfor mange usikkerheder, og vi må samarbejde med vores partnere, så vi ikke risikerer at blive væltet.

Vi i Atassut tager landskassens regnskaber for 2024 til efterretning. Da de skyldes forhold, der ligger forud for dette valg og det foregående, indstiller vi, at de går videre til 2. behandling i deres nuværende form. Skulle der være et flertal, der ønsker at sende det i udvalg, vil vi respektere dette uden at stille os i vejen.